

Regnier De Herde's ode aan Oostende

In 1975 verscheen als nr. 11 in de reeks Flandria Illustratie een op zijn minst merkwaardig kunstboek rond kunstschilder-graficus Regnier De Herde over Schelde-Leie-Noordzee, samengesteld door zijn vriend Bert Peleman, waaruit ik de aanhef aanhaal: « Dat de kunstschilder Regnier De Herde vooraf de Noordzee en eerst nadien de Leie en de Schelde als inspiratiebron voor zijn werk ontdekte, mag beslist zinnebeeldig worden begrepen. » Inderdaad, de drie dagen op zeven te Oostende aan de

Oosthelling verblijvende kunstenaar heeft zijn hart verpand aan de Koningin der Badsteden, wat aanleiding gaf tot een ander kunstboek « Ode aan Oostende » (1977), met citaten en gedichten uit de wereldliteratuur bijeengebracht door John Gheeraert met een viertalig voorwoord door Hugo Brutin, waarin wij Regnier De Herde volgen doorheen de binnenstad, langsheen het strand en de dijk of op de belangrijkste plaatsen van de stad zoals het Wellington hippodroom, de Vistrap, de haven en het staketsel en noem maar op.

Regnier De Herde werd geboren op 12 januari 1914 te Den-dermonde. Na humaniorastudies aan het Koninklijk Atheneum te Elsene studeerde hij te Gent aan het Hoger Textielinstituut spin- en weefkunde en psychotechniek te Brussel. Zijn artistieke opleiding kreeg hij in het atelier van Leo Spanoghe en aan de Academie van zijn geboortestad, doch een loopbaan als kunstenaar zat er voorlopig niet in, aangezien hij in 1936 door zijn huwelijk met Els Van Praet in de harde businesswereld terecht kwam, waardoor de tijd voor vrije expressie totaal ontbrak. In de textielmiddens maakt hij door zijn volle inzet en liefde voor het geproduceerde al vlug carrière, eerst te Sint-Niklaas en Hamme en vanaf 1950 te Oostende.

De luttele vrije ogenblikken die overbleven werden gebruikt om zich te vervolmaken in de schets- en tekentechniek of om met palet en penselen uiting te geven aan die onweerstaanbare drang die ieder geboren artiest bezielt.

Ambtshalve reisde hij door vele Europese landen; in tegenstelling tot de meesten die hun herinneringen met de camera vastleggen, nam Regnier De Herde overal de tekenstift ter hand om in enkele rake lijnen en kronkels een stadsbeeld of een panorama te vereeuwigen. Zo oefende en oefent hij steeds verder, om aldus te komen tot de mogelijkheid om een thema te relativiseren tot een aantal lijnen op een stuk papier.

Beslissend voor zijn artistieke loopbaan was wel het jaar 1950, toen hij zich te Oostende kwam vestigen en er dagelijks geconfronteerd werd met het wisselend spel van wind, zee en wolken en er de drukke toeristische en economische bedrijvigheid van dichtbij meemaakte. Daar, aan de Noordzee, beleefde hij een intense vreugde bij het aanschouwen van de kracht der gol-

ven, de sierlijkheid der zwevende meeuwen, het contrast tussen hemel en wolken, de bevalligheid van het vrouwelijk schoon en de statige kracht van imposante gebouwen of de rustieke waarde van stevige vissersboten en kloeke volkse figuren. Honderden schetsen en tekeningen, de ene al typischer dan de andere en tientallen schilderijen waarin het licht en de beweging gevat worden verwezenlijkte hij te Oostende als een tintelend koloristisch loflied aan een stad die hem zo nauw aan het hart ligt, dat er over de gehele wereld schilderijen van zijn hand te vinden zijn: zelfs te Straatsburg werd een « Oostendse koets » bekreund, waardoor de stad in het volle daglicht gesteld werd.

De schilderijen stapelden en stapelden zich op en uiteindelijk — daartoe aangezet door een aantal kunstminnende vrienden die zagen dat zijn werk aansprak — besloot hij in 1969 voor het eerst te exposeren te Nice en Cannes. Het werd een schot in de roos met werken over de Normandische en Bretoense kusten en vanaf dat ogenblik ontplooidde hij al zijn van nature uit meegekregen gaven en schilderde hij enthousiast aan een rijke illustratie van het leven aan de Schelde-Leie en Noordzee, maar ook over Parijs en de Seine, de Middellandse Zee-kust met de zonovergoten stranden, Longchamp en andere renbanen, portretten van zijn vele vrienden, dit laatste aspect zijnde een onderschat onderdeel uit de rijke waaier van mogelijkheden waarover deze geboren artiest beschikt.

Maar bovenal heeft Regnier De Herde Oostende lief, de dichterlijke woorden van Karel Jonckheere indachtig :
« Oostende, oude en zomerlijke stad aan 't eeuwig orgel, dat de golven trappen, open muziekdoo's, zuiver ruisend bad. »

Hij brengt ons een boeiende kijk op het strandleven met de felle kleuren van cabines en strandstoelen, op de schaars overgebleven vigilantes die door lijdzame dragers langsheen de duizenden geparkeerde wagens getrokken worden, op de Van Iseghemlaan of het Casinoplein ondergedompeld in een wereldse drukte, op de diepte van de Vissershaven met waarlijk schilderachtige boten, masten, netten en manden verstrengeld tot een harmonisch samengaan als een loflied aan de zware en gevaarlijke vissersstiel, op de jachthaven met de sierlijke mondainheid van zeil- en motorboten, op de schaars overgebleven ouderwetse palaces of de moderne hotelbouw, op de ingang van de haven met het de hevige stormen trotserende staketsel, op de duinen en het helmgras in fel contrast met de helle kleur der parasols en windschermen, op het Montmartrekwartier en de Sint-Pieters en Pauluskerk met de Peperbus, op de zeedijk en de bonte kleurenweelde van alles wat

daar beweegt of tentoongesteld wordt en tenslotte op de zee zelf en de eindeloze deining der golven waarin men zich dromend verliezen kan op zoek naar verre souvenirs.

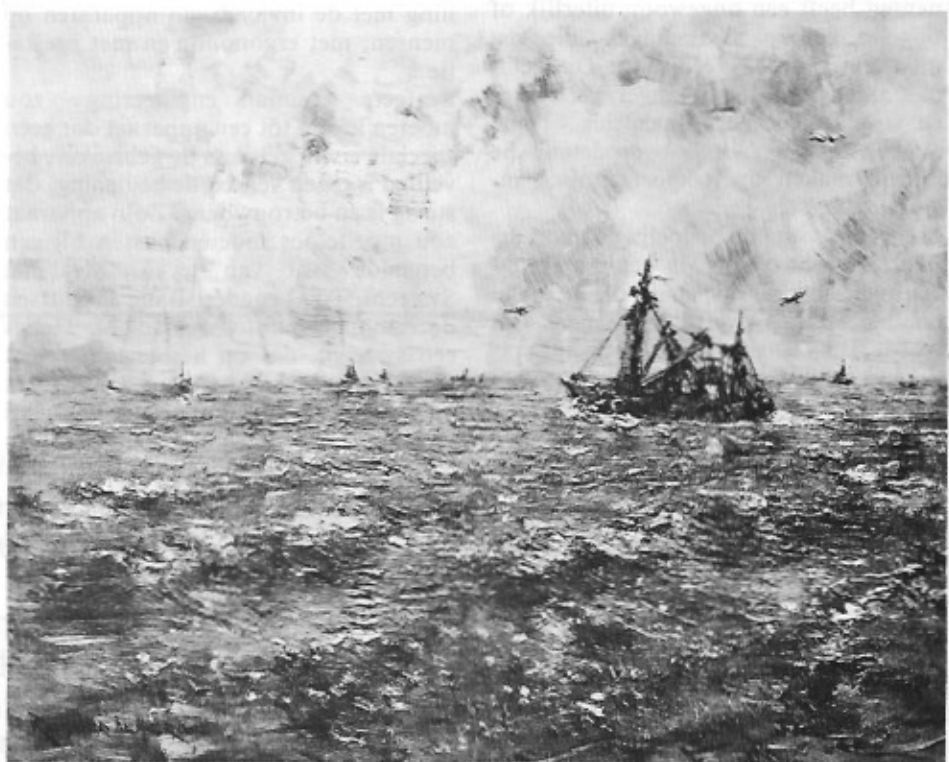
In november 1964 stelde Regnier De Herde dan voor het eerst tentoon in eigen land; deze tentoonstelling in en over onze hoofdstad kende zo'n danig succes dat de kunstenaar hierin een reden vond om het overdrukke zakenleven af te wisselen met een zich meer en meer wijden aan de kunst, temeer omdat zijn gezondheid hard onder de gejaagdheid en spanning zo eigen aan zakenleven op topniveau te lijden had.

Dé doorbraak kwam terug uit Frankrijk met het verwerven van « Eerste Prijs met Gouden Medaille » te Nice (1968) en de « Gouden Trofee voor Compositie » ter gelegenheid van de Grote Prijs voor Schilderkunst op het festival te Cannes (1969). Als Regnier De Herde ergens aan een wedstrijd deelnam, kwam automatisch zijn naam in het centrum van de belangstelling te staan; om dat te bewijzen volstaat het van de erelijst 1983 eens te overlopen: Straatsburg, Prijs van de Fondation Ricard voor de beste buitenlandse inzending op de Prix International de Peinture et de Sculpture; Fénétrange, zilveren medaille op de Grand Prix de Peinture; Nogent sur Oise, Prijs Villers la Ville en Erkenningsmedaille op de 13e Internationale tentoonstelling georganiseerd door de Haute Académie Littéraire et Artistique de France. Daarbij exposeerde hij als er gast in menige Franse stad.

Technisch gezien heeft Regnier De Herde een zeer typische, eigen stijl weten te ontwikkelen, waarbij de olieverf als het ware met een floret op het doek wordt gezwiept, zodat een levendige en spontane soms zware toets afgewisseld wordt door meer gemoduleerde verflegging. Het verftemperament is soms zeer verhoogd, om met de reliëfmogelijkheden de nadruk te leggen op een belangrijk kleurenonderdeel, zoals b.v. het kleurrijke shirt van ee jockey, het harnasement van een huurkoetspaard, een kiosk te Montmartre of een schamele sloep langs de Scheldeboorden.

Regnier De Herdes koloriet is — in tegenstelling met dat van de meeste Vlaamse schilders — zuiders getint, met een voorliefde voor levendige en vrolijke kleuren die herinneringen oproepen aan de mooiste ogenblikken uit een huidig mensenleven. Opvallend is wel het feit dat er een oneindige variatie in de tinten en kleuren te vinden is, want de kunstenaar vermijdt angstvallig een zich herhalen in koloriet en compositie.

Rik Clement, één van onze beste kunstcritici, schreef in Het Volk: « Bij deze artiest strijden kleur en tekening om de voorrang. Het is tenslotte steeds de te-

kening die nerveus en haastig, maar raak gedaan, het geheel tot leven en beweging brengt», en Remi De Cnodder, een autoriteit in de kunstwereld, drukte zijn bewondering voor de mens en de kunstenaar uit in volgende treffende beoordeling: « Door zijn vele reizen, zijn veelvuldige contacten en zijn gevoel voor schoonheid is hij gegroeid tot een universeel mens, die dank zij zijn kunst, zijn universaliteit aan de toeschouwer kan overmaken. Zijn taal is tekening, de aquarel, het schilderij en in deze taal vinden wij de weerspiegeling van een begenadigd kunstenaar. »

Oostende en Regnier De Herde... een boeiende confrontatie die gerust aanleiding kan geven tot een releverende tentoonstelling. Voor wanneer en waar?

Willy Otte, kunstrecensent